

УДК 37.046.12:37.011

Груба Т.Л.,

д.пед.н., доцент, професор кафедри української мови та літератури

Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, grubatamila@i.ua

Україна, м. Рівне

ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ УЧНІВ У СВІТЛІ ВИМОГ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Статтю присвячено розгляду сутності міждисциплінарного поняття «освітній простір» (далі ОП). Мета статті полягає в аналізі й узагальненні літератури з проблеми, уточненні поняття «освітній простір особистості учня», визначенні умов його створення в світлі завдань Нової української школи. Використані методи: аналіз і узагальнення літератури із застосуванням елементів порівняльного та системного аналізу, педагогічне проектування, метод експертної оцінки та описовий. У результаті дослідження встановлено, що успішність функціонування освітнього простору залежить від характеру умов, серед яких виокремлено такі: усвідомлення трикомпонентної структури ОП; ціннісне самовизначення суб'єкта проектування ОП; розгляд предметно-просторового середовища як системи впливів і умов формування особистості учня й її ОП; урахування вчителем індивідуальних особливостей учня, що виявляється у доборі підходів, методів, прийомів, технологій і форм навчання, організації самостійної роботи.

Ключові слова: освітній простір особистості учня, дидактичні умови, предметно-просторове середовище.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Реалізація ідей Нової української школи [1] передбачає створення освітнього простору, сприятливого для адаптації дітей до шкільного життя, подальшого успішного навчання, повноцінного особистісного розвитку, удосконалення всіх компонентів ОП: суб'єктів освітнього процесу (вчитель, учень) та предметного середовища. Особлива увага державних інституцій зосереджена на збагаченні й модернізації предметного середовища, яке розглядається «як платформа для практичної реалізації компетентнісного, діяльнісного, інтегрованого, особистісно орієнтованого та інших сучасних підходів для організації освітнього процесу» [2, с.1]. Головними документами, що визначають, як треба облаштовувати освітній простір у НУШ, є «Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи», затверджені наказом МОН від 23.03 2018 року № 283, розроблений МОН примірний перелік засобів навчання та обладнання для кабінетів, проект «Новий освітній простір», який передбачає оновлення шкільних будівель, креативність зовнішнього та внутрішнього дизайну приміщень. Натомість дослідження умов побудови освітнього простору особистості учня знаходиться поза зоною уваги науковців. Але предметне середовище, навіть обладнане сучасною технікою, потужними інтернет ресурсами, виступає лише засобом розвитку особистості учня, частиною його освітнього простору. Отже, проблема полягає у наявності суперечностей між замовленням суспільства на формування особистості учня та недостатньою розробленістю питання особистого освітнього простору в дидактичному контексті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій проводиться в таких напрямках: розгляд сутності поняття «освітній простір» (ОП), його структури й функційного навантаження в світлі вимог сучасного освітнього процесу (Н. Авшенюк, М. Віленський, В. Касторнова, В. Кремень, М. Лещенко, О. Мещерякова, Р. Павелків, Н. Рибка та

ін.), особливості терміносполуки «освітній простір особистості» в психологічному, дидактичному, культурологічному аспектах, його проектування (Н. Гонтаровська, Т. Деміракі, Н. Касярум, Л. Михайлюк, А. Попов, О. Разуменко, В. Слободчиков, Т. Ткач, Г. Цветкова, А. Цимбалару, І. Шендрік, О. Ярошинська, В. Ясвін та ін.), методологічні основи визначення дидактичних умов, сутність поняття «дидактичні умови» (В. Андреев, Т. Бабенко, О. Бражнич, Н. Гонтаровська, С. Гончаренко, Ю. Загородній, О. Значенко, О. Малихін, М. Малькова, Н. Манько, О. Пехота, І. Фролов та ін.). Аналіз літератури засвідчив міждисциплінарний та феноменальний характер досліджуваного поняття, віднесення його до категорій освіти, вплив на різні сфери життя людей і суспільства в цілому, багаторівневу структуру, в якій закладені певні суперечності. Так, В. Кремень розглядає освітній простір як категорію освіти, що відображає особливості структуроутворення інтелектуального життя і характеризує суспільство з боку синтезу нового, культурного, духовного, наукового буття або ноосфери, що приводить до нової, соціальної, політичної, економічної конфігурації [3, с.4].

Аналізуючи погляди вчених на ОП, було виокремлено два основних аспекти розуміння поняття «освітній простір» у сучасній філософській, психолого-педагогічній літературі: *інституційний та субстанціональний*. У межах першого аспекту освітній простір розглядається як частина соціуму, у якому створюються умови для розвитку особистості, соціальна організація, сукупність освітніх технологій, освітня практика, просторово-часове поле функціонування і розвитку системи освіти, безліч взаємозумовлених різних за масштабом освітніх систем різного рівня, та ін. Результати саме цього напрямку досліджень (міжнародний, європейський ОП, освітній простір школи, ЗВО, класу чи групи) є найбільш поширеними в українській педагогіці сьогодення, він ґрунтується на теоретико-методологічних засадах трак-

тування освітнього простору як сукупності освітніх інститутів, освітніх процесів і освітніх середовищ, умов, що можуть впливати на особистість (Ж. Вихрестенко, Н. Гонтаровська, Д. Косенко, О. Ночвінова, О. Низьковська, О. Шапран та ін.). Інший підхід до визначення освітнього простору – *субстанціональний або індивідуальний* – визначає його як можливість і наявність формування особистісного простору суб'єкта освітнього процесу. Таке розуміння відповідає особистісно орієнтованому підходу до навчання, за яким ОП може розглядатися як взаємодія особистості з об'єктами середовища, оскільки лише їй притаманна діяльність, завдяки якій освоюється освітнє середовище [4, с.41]. Т. Ткач розуміє освітній простір особистості як певну можливість і джерело для організації освітньої діяльності, що має *особистісне значення*; «певний результат освоєння людиною соціального середовища, ступінь його пізнання, освоєння нею можливостей соціального середовища на підставі її суб'єктивного сприйняття, як *простір можливостей*, що дає змогу задовольнити особистісні потреби та інтереси» [5, с.76]. Тобто освітній простір особистості можна уявити як трикомпонентну структуру з тристоронніми взаємозалежними суб'єктивними відношеннями: освітнє середовище (соціальне, інформаційне, полікультурне, комунікаційне), особистість учня та особистість учителя. Вважаємо важливим у структуруванні ОП центральним компонентом саме особистість учня, що відповідає концептуально-методологічним засадам «Нової школи» в Україні. На попередньому етапі дослідження було визначено *освітній простір мовної особистості учня* як багаторівневу структуровану взаємодію суб'єктів і компонентів освітнього процесу, спрямовану на індивідуальне становлення, розвиток і саморозвиток особистісних характеристик і якостей, мотиваційно особистісне зростання; вироблення ставлення до української мови як інтелектуальної, духовної, моральної, культурної цінності та до власної освіченості як життєвої потреби, прагнення свідомого вибору майбутньої професії [6, с.9]. А. Цимбалару констатує увагу науковців до створення ОП учнів як до багатовимірної педагогічної реальності. В той же час учений акцентує увагу на суперечливих тенденціях цього процесу: з одного боку це уніфікація і єдність вимог до побудови навчального процесу, з іншого – центрованість на особистому розвитку учнів [7, с.12].

Отже, незважаючи на зацікавленість українськими науковцями проблемами ОП, наявність великої кількості публікацій, присвячених проектуванню освітнього простору учнів початкової школи, вищих освітніх закладів, вивчення особливостей освітнього простору особистості учня середньої і старшої школи, умов його функціонування ще не було предметом спеціальних досліджень, що зумовлює актуальність нашої наукової розвідки.

Мета статті полягає в аналізі й узагальненні літератури з проблеми, уточненні поняття «освітній простір особистості учня», визначенні умов його створення в світлі завдань Нової української школи.

Реалізація мети дослідження потребувала застосування комплексу відповідних методів: аналіз і узагальнення літератури із застосуванням елементів порівняльного та системного аналізу з метою зіставлення різних поглядів на проблему, педагогічне проектування у

з'ясуванні структури ОП особистості учня, метод експертної оцінки для визначення дидактичних умов, що найбільше відповідають вимогам НУШ та їх обґрунтування, й описовий.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Одним із найважливіших засобів побудови або розширення освітнього простору особистості є, на думку психологів, створення системи психолого-педагогічних умов реалізації цього процесу [8, с.136]. Учений вважає, що система умов, спрямованих на включення людини в нову сферу мислення та діяльності, сприяє формуванню її суб'єктної позиції, розкриттю психологічних ресурсів, розвитку освітніх настанов і орієнтацій [Там само]. В педагогіці домінує думка, що будь-яке складне системне явище успішно функціонує й розвивається тільки за наявності певних умов (Ю. Бабанський, С. Гончаренко, В. Кремень, Н. Кузьміна та ін.). Існує багато визначень поняття «дидактичні умови», які акцентують увагу на певних аспектах цього поняття, хоча в більшості з них присутні такі компоненти, як мета, зміст навчання, методи, організаційні форми, які розглядаються як фактори, що підвищують ефективність освітнього процесу тощо. Так, С. Гончаренко розглядає педагогічні умови як сукупність об'єктивних можливостей змісту, форм, методів, прийомів і матеріально-просторового середовища, спрямованих на вирішення поставлених педагогічних завдань [9]. Слід зазначити що це одне з небагатьох визначень яке містить вказівку на матеріально-просторове середовище як компонент умови. Нам імпонує підхід О. Малихіна до тлумачення поняття, що, на наш погляд, відображає сучасні зміни й орієнтири в освіті. Під дидактичними умовами вчений розуміє визначену комплексну сукупність потенційно містких дидактичних ресурсів і вихідних положень, створення й реалізація яких буде сприяти вдосконаленню процесу навчання з урахуванням постійно змінюваних вимог до якості отриманих знань, умінь, навичок, що в своїй структурно-функціональній єдності забезпечують формування необхідних компетенцій і компетентностей [10, с.12]. У формулюванні сукупності дидактичних умов науковець радить враховувати сучасні методологічні підходи, мету, завдання, предмет дослідження, особливості підготовки особистості в навчальному середовищі, внутрішні особливості феноменологічного поняття як складного багатокомпонентного явища й взаємозумовленість дидактичних кластерів (підпорядкованих дидактичних умов) [Там само, с.13]. Важливим для нашого дослідження є врахування поглядів В. Манько на дидактичні умови як взаємопов'язану сукупність внутрішніх параметрів та зовнішніх характеристик функціонування, що забезпечують високу результативність навчального процесу [11]. Отже, у процесі виокремлення дидактичних умов враховуємо їх призначення – забезпечувати створення оптимальних зовнішніх і внутрішніх умов функціонування досліджуваного феномена – і особливості компонентного складу.

Серед умов побудови освітнього простору особистості учня насамперед виокремлюємо *усвідомлення значущості трикомпонентної й триєдиної структури освітнього простору особистості* (учень, учитель, предметно-просторове середовище між ними), взаємовпливу й взаємозалежності виокремлених складників. У психолого-

педагогічній літературі освітній процес розглядається як сукупність внутрішніх і зовнішніх чинників (Б. Ананьєв, Л. Божович, Б. Братусь, С. Рубінштейн та ін.), тому логічним є висновок, що у системі умов створення освітнього простору особистості учня слід виокремлювати зовнішні й внутрішні умови, що впливають на освітній процес. Внутрішні умови стосуються особистості учня, його потреб, досвіду, знань, умінь, мотивації для самопізнання, саморозвитку й цілеутворення. Зовнішні умови пов'язані з предметним середовищем та організацією навчального процесу вчителем і різними інституціями.

Найголовнішою умовою, що потребує особистісного залучення всіх учасників педагогічного процесу для детального формулювання цілей навчання й забезпечення дидактичних ресурсів для їх досягнення є *ціннісне самовизначення суб'єкта проектування*, що створює внутрішні умови. ОП як педагогічна реальність виявляється через активну позицію особистості, що вирішує певні освітні задачі. Ядром освітнього простору особистості учня, яка, на думку А. Попова, визначає освітнє завдання, що, на відміну від навчальної, стосується власних життєвих перспектив школяра [12]. Поділяємо також думку І. Шендрика щодо розуміння учня як відкритої системи, яка знаходиться у постійній взаємодії з навколишнім світом і є суб'єктом власного розвитку, здатним до вільного вибору на основі співвіднесеності суб'єктом себе, своїх особливостей і навколишнього [13, с.106]. Отже, найвищою потребою особистості є самоактуалізація, тобто реалізація власних здібностей і талантів, творчих потенцій, що дозволяє суб'єкту пізнавати як своє дійсне «Я», так і реальність як таку.

Психологи вважають, що у результаті проектування освітнього простору визначаються перспективи розвитку особистості (цілепокладання, рівень відповідальності, прояви потенційних можливостей), які характеризують ставлення до навколишнього світу, до інших людей [8, с.133]. Слід урахувати такі мотиви навчальної діяльності особистості: соціальні, пізнавальні, комунікативні, мотиви соціальної ідентифікації (із батьками, однолітками, друзями, педагогами), мотиви особистісного розвитку, успіху тощо. Розвиток мотиваційного компоненту особистості передбачає, крім активної участі учня, ще й посилену роботу вчителя щодо формування в учнів позитивної мотивації до навчання, саморозвитку, рефлексії тощо. Цьому процесу сприяє професійність учителя в доборі підходів, на реалізацію яких спрямовує Нова українська школа (особистісно-орієнтований, компетентнісний, комунікативно-діяльнісний, інтегративний та ін.); методів (метод створення ситуації успіху, зацікавлення, новизни навчального матеріалу, емоційно-морального стимулювання, опори на життєвий досвід); проектної, інтерактивної, інформаційно-комунікаційної технологій; поєднання індивідуальної, парної, групової форм роботи; організації самостійної діяльності кожного учня, допомоги в побудові індивідуальної траєкторії навчання.

Отже, ціннісне самовизначення суб'єкта проектування є найважливішою внутрішньою умовою проектування освітнього простору особистості учня. Реалізація ціннісного самовизначення суб'єкта проектування освітнього простору передбачає посилення ролі особистісно-орієнтованого підходу до навчання, формування об'єктивної оцінки власних можливостей.

Третя умова проектування ОП особистості учні – *розгляд предметно-просторового середовища як системи впливів і умов формування особистості учня і її власного освітнього простору*. Ця умова передбачає створення комфортного середовища класу, школи як складних організованих систем, у межах яких вирішуються не тільки освітні завдання, а й відбувається соціалізація, психологічний розвиток, самоактуалізація особистості учня. Слід зауважити, що сьогодні диктує урахування таких кластерів, як емоційна й фізична безпека учнів, задоволення потреб в особистісно-творчому спілкуванні, співпраці, толерантність як характеристики комфортного предметно-просторового середовища. Крім того, освітнє предметне середовище є багатфункційним, що дозволяє організовувати різні види діяльності: навчальної, комунікативної, трудової, творчої, художньо-мистецької, пізнавальної та ін.; форми роботи (малі і великі групи, фронтальну, парну, індивідуальну); можливість особистості учня жити й діяти за власним розпорядком, створення особистого режиму дня відповідно до власних алгоритмів. Більшість дослідників акцентують увагу на важливості забезпечення ОП сучасними засобами навчання та обладнанням, яке дозволяє швидко трансформувати робочий простір відповідно до мети й завдань навчання, ситуації тощо. Отже, просторово-предметне середовище є засобом багатогранної поліфункційної освіти, індивідуальної для кожного, основи для побудови власного «Я».

Четверта умова створення ОП особистості учня стосується іншого суб'єкта освітнього процесу – вчителя, який допомагає учневі в організації ОП з урахуванням його індивідуальних особливостей, що впливає на перебіг і результативність навчальної діяльності. На основі результатів експериментального дослідження А. Цимбалару дійшла висновку, що в побудові особистісного ОП потребують урахування домінуючий стиль навчальної діяльності учня, провідні канали сприймання навчального матеріалу і способи його опрацювання. Учений вважає, що організація навчального процесу з урахуванням індивідуальних особливостей особистості сприятиме усуненню перешкод для успішної реалізації індивідуальної освітньої траєкторії, вдосконалення власних можливостей й розвитку вміння вчитися [7, с.13].

За провідним каналом сприйняття інформації учні поділяються на «візуалів», «аудіалів» та «кінестетиків», які потребують різних підходів до подавання інформації. Завдання для першої групи учнів (а їх, за даними вчених, переважна більшість) краще подавати із застосуванням інфографіки – інструкцій, алгоритмів, схематичних малюнків, діаграм, пазлів, маршрутних карт тощо. Завдання для другої групи учнів (що становить приблизно 10%) мають бути озвучені вчителем або подаватися через аудіо повідомлення. Важливим для моделювання ОП особистості також є врахування типу мислення (конкретно-образне чи логічне), особистісного типу (інтроверт, екстраверт, амбіверт) тощо. Урахування індивідуальних особливостей має відбуватися на різних рівнях освітнього простору: освітніх програм, навчальних планів, підручників, спеціальних зошитів, довідкових видань, методичних рекомендацій для вчителів. У реалізації цієї умови багато що залежить від професіоналізму вчителя, його здатності організувати співпрацю й спілкування з

учнем, мотивацію навчальної діяльності й створення ситуації успіху.

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Теоретичне узагальнення результатів аналізу психолого-педагогічних праць, присвячених сутності, структурі й функціям поняття «освітній простір особистості учня» дозволило уточнити змістове наповнення цієї міждисциплінарної категорії, яка розуміється як багаторівнева структурована взаємодія суб'єктів і компонентів освітнього процесу, спрямована на індивідуальне становлення, розвиток і саморозвиток особистісних характеристик і якостей, мотиваційно особистісне зростання; вироблення ставлення до української мови як інтелектуальної, духовної, моральної, культурної цінності та до власної освіченості як життєвої потреби, прагнення свідомого вибору майбутньої професії.

У результаті дослідження встановлено, що успішність функціонування освітнього простору залежить від характеру умов, серед яких виокремлено внутрішні й зовнішні: усвідомлення трикомпонентної та триєдиної структури ОП; ціннісне самовизначення суб'єкта проектування ОП (внутрішня); розгляд предметно-просторового середовища як системи впливів і умов формування особистості учня й її ОП (зовнішня); урахування вчителем індивідуальних особливостей учня, що реалізується у виявленні особливостей когнітивної сфери кожного учня та врахування їх у освітньому процесі (внутрішня й зовнішня щодо учня), доборі підходів, методів, прийомів, технологій і форм навчання, організації самостійної роботи (зовнішня). В остаточному формулюванні психолого-педагогічних умов було застосовано метод експертних оцінок, за яким незалежні експерти з різних навчальних закладів індивідуально визначали їх пріоритетність, відповідність вимогам НУШ і місце кожної з умов, що дозволило об'єктивно відібрати із запропонованих найактуальніші.

Перспективним вважаємо проведення експериментальної перевірки ефективності виокремлених психолого-педагогічних умов побудови освітнього простору особистості учня та розроблення технологічного інструментарію їх упровадження в освітній процес.

Література

1. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. К.: МОН. 2016. 40с.
2. Ночвінова О., Нязьковська О. Облаштування розвивального предметного середовища для освітньої роботи з учнями початкових класів. Початкова школа, 2018. № 6. С.15.
3. Кремень В. Особистість в освітньому просторі сучасної цивілізації. Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи. Матеріали ІУ міжнародної науково-практичної конференції. Хмельницький: ХНУ, 2011. С.3-7.
4. Цимбалару А. Освітній простір: сутність, структура і механізм створення. Український педагогічний журнал. 2016. № 1. С.41-50.
5. Пікач П. Освітній простір особистості: психологічний аспект: монографія. К., Запоріжжя, 2008. 272с.
6. Труба П.А. Структурні особливості освітнього простору учнів профільних класів: теоретичний аспект. Актуальні наукові дослідження в сучасному світі. Переяслав-Хмельницький, 2019. Вып. 1(45). Ч. 4. С.149-156.

7. Цимбалару А. Навчальний посібник як засіб моделювання освітнього простору молодших школярів. Початкова школа, 2014. № 12. С.12-16.

8. Пікач П.В. Психолого-організаційні умови психологічної технології проектування освітнього простору особистості. Психологія та соціальна робота. Вып.16(2). 2011. С.130-137.

9. Гончаренко С. Методологічні характеристики педагогічних досліджень. Вісник АПН України. К., 1993. № 3. С.11-23.

10. Малихін О. Методологічні основи визначення дидактичних умов у дослідженнях з теорії навчання. Наукові праці Чорноморського державного університету ім. П. Могили. Педагогіка, 2013. Вып.203. Том 215. С.11-16.

11. Манько В. Дидактичні умови формування у студентів професійно-пізнавального інтересу до спеціальних дисциплін. Соціалізація особистості: збірник наукових праць Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова. К.: Логос, 2000. Вып. 2. С.153-161.

12. Попов А. Образовательное пространство: социология и технология конструирования. Электронный ресурс. Режим доступа: <http://www.fondgp.ru/lib/mmk/50>

13. Шендрик Я. Образовательное пространство субъекта и его проектирование. Москва: АПК и ППРО, 2003. 156с

References

1. Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannya serednoi shkoly. K.: MON. 2016. 40s.
2. Nochvinova O., Nyzkowska O. Oblashtuvannya rozvyvalnoho predmetnoho seredovyscha dlia osvithnoi roboty z uchniamy pochatkovykh klasiv. Pochatkova shkola, 2018. № 6. S.15.
3. Kremen V. Osobystist v osvithnomu prostori suchasnoi tsyvilizatsii. Profesiine stanovlennia osobystosti: problemy i perspektyvy. Materialy IU mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Khmelnytskyi: KhNU, 2011. S.3-7.
4. Tsybalaru A. Osvitnii prostir: sutnist, struktura i mekhanizm stvorennia. Ukrainnyi pedahohichnyi zhurnal. 2016. № 1. S. 41-50.
5. Tkach T. Osvitnii prostir osobystosti: psykholohichnyi aspekt: monohrafiia. K., Zaporizhzhia, 2008. 272s.
6. Hrubia T.L. Strukturni osoblyvosti osvithnoho prostoru uchniv profilykh klasiv: teoretichnyi aspekt. Aktualnye nauchnye issledovaniia v sovremennom myre. Pereiaslav-Khmelnytskyi, 2019. Вып. 1(45). Ч. 4. S. 149-156.
7. Tsybalaru A. Navchalnyi posibnyk yak zasib modelivuvannya osvithnoho prostoru molodshykh shkoliariv. Pochatkova shkola, 2014. № 12. S.12-16.
8. Tkach T.V. Psykholoho-orhanizatsiini umovy psykholohichnoi tekhnologii proektuvannya osvithnoho prostoru osobystosti. Psykholohiia ta sotsialna robota. Вып.16(2). 2011. S. 130-137.
9. Honcharenko S. Metodolohichni kharakterystyky pedahohichnykh doslidzhen. Visnyk APN Ukrainy. K., 1993. № 3. S.11-23.
10. Malikhin O. Metodolohichni osnovy vyznachennia dydaktychnykh umov u doslidzhenniakh z teorii navchannia. Naukovi pratsi Chornomorskoho derzhavnoho universytetu im. P. Mohyly. Pedahohika, 2013. Вып.203. Том 215. S.11-16.
11. Man'ko V. Dydaktychni umovy formuvannya u studentiv profesiino-piznavalnoho interesu do spetsialnykh dysyplin. Sotsializatsiia osobystosti: zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. M. Dragomanova. K.: Logos, 2000. Вып.2. S.153-161.
12. Popov A. Obrazovatelnoe prostranstvo: sotsyolohiia y tekhnolohiia konstruirovaniia. Elektronnyi resurs. Rezhym dostupu: <http://www.fondgp.ru/lib/mmk/50>
13. Shendryk Y. Obrazovatelnoe prostranstvo sub'yekta y ego proektirovaniye. Moskva: APK y PPO, 2003. 156 s.

Gruba T.L.,

*Doctor of Sciences in Pedagogy, Associate Professor, Professor of the Department of Ukrainian Language and Literature at International Economic and Humanitarian University named after Academician Stepan Demyanchuk, grubatamila@i.ua
Ukraine, Rivne*

DIDACTIC CONDITIONS FOR THE PROJECTION OF STUDENTS' EDUCATIONAL SPACE WITHIN THE REQUIREMENTS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

The article is devoted to the essence of the interdisciplinary concept of «educational space». The purpose of the article is to analyze and generalize the literature on the problem, clarify the concept of «educational space of the student's personality», determine the conditions of its origin in the light of the tasks of the New Ukrainian school. Used methods: analysis and generalization of the literature applying comparative and systematic analysis, pedagogical design, method of expert evaluation, and descriptive research. As a result of the research, it was established that the success of the educational space depends on specific conditions, among which are the following: awareness of the three-component structure of the ES; value self-determination of the subject of ES design; consideration of the subject-spatial environment as a system of impacts and formation conditions of the student's personality and its ES; taking into account the individual characteristics of the student, which is manifested in the selection of approaches, techniques, technologies, and methods of learning, the organization of independent work.

Key words: *educational space of the student's personality, didactic conditions, subject-spatial environment.*

